

Raamteater op 't Zuid (na verbouwing) – Foto Herman Selleslags

avond van de twintigste eeuw nog steeds de kneuterige illusie van een vreedzame handelswereld, in de lijn van een denkbeeldig harmonieuze traditie uit de 17e eeuw. Wat niet belette dat het gebouw in zijn conceptie – als deel van een school, de Rijkshandelshogeschool – een echt panopticum is; de rationele en disciplinerende opbouw die voldoet aan de precieze regels en voorschriften die in de loop van de negentiende eeuw als norm voor schoolgebouwen werden uitgevaardigd, en die het niet alleen hadden over de ventilatie en verlichting, maar ook, en expliciet, de pedagogische (!) waarde van zo'n panoptische opbouw aanbevolen.

Van dat panopticum maakte het RaamTeater onder leiding van Walter Tillemans (die door de behuizingsproblemen van zijn gezelschap hard op weg is om naast regisseur ook theaterarchitect te worden) een perfect Elizabethaans theater. De galerijen en de trap erachter vroegen er dan ook bijna om.

Nochtans was het gebouw in vreselijke staat bij de aanvang van de werken: de onderste verdieping was dichtgewerkt met platen om een afgesloten lokaal te bekomen, en ontrok zo de hele constructie aan het oog. "Aanpassingen" allerhande, afgebladderd schilderwerk en een vergeten museum waren het deel

van de verbouwers. Met geld dat *bijeengebedeld* diende te worden bij privé-sponsors, werd voor het onwaarschijnlijk lage bedrag van 5 miljoen frank de zaal verbouwd en uitgerust. De glazen lantaarn werd verduisterd en geïsoleerd, de wanden langs de galerijen werden nachtblauw geschilderd, op het gelijkvloers werd een houten speelvak in de vloer ingewerkt en langs de galerijen werden elektriciteitsrails opgehangen. Gepensioneerde technici (o.a. "Berke" van de KNS) boden hun diensten aan.

De galerijen blijken perfect geschikt als spelniveaus voor shakespeariaans theater, onderling verbonden door de trap. De 250 toeschouwers zitten relatief comfortabel op gelaste, verplaatsbare tribunes. De akoestiek is door de lichtjes oneffen gekorrelde muurschildering en het nachtblauwe tapijt rond het speelvak en de tribunezeteltjes, bepaald goed te noemen, zelfs zo goed dat er in de toekomst piano-recitals zullen gegeven worden.

Hiermee zijn ook de beperkingen van dit theater aangegeven. De tribunes zijn moeilijk anders dan in de lengterichting te plaatsen, lijsttoneel is quasi onmogelijk door de rondgaande galerijstructuur, decor, en zelfs het gebruik van zetstukken (hoewel die bv. van het plafond neergelaten kunnen worden) dient

duis noodzakelijkerwijs beperkt te blijven. De kans is dan ook groot dat deze locatie aanleiding zal geven tot een zeer specifieke scenografie en zelfs enscenering. Een project dat Tillemans zelf blijkbaar erg prikkelend vindt.

Vernuft

Het Zuiderpershuis, dat door het Kollektief INS betrokken wordt, is als ruimte veel minder bepalend, maar lijkt dan wel weer problemen te stellen wat het beheer van het gebouw betreft. Het is immens, en in slechte staat. De ruimte in dit complex die (voorlopig?) als speelruimte gebruikt wordt stelt door zijn afmetingen (een lichtjes rechthoekige, bijna vierkante, zeer grote en hoge ruimte) zo weinig beperkingen aan de opstelling van podium, publiek, decor en belichting, en is langs de zijde van de Timmerwerfstraat zo goed bereikbaar voor vrachtwagens, dat enkel een zeer vernuftige uitrusting, met verplaatsbare tribunes, podia en verlichtingsbruggen, eventueel gecombineerd met de nodige trekken, in staat is die mogelijkheden maximaal uit te buiten. Dergelijk vernuft, zoals aan te treffen in de Schaubühne in Berlijn, en ook wel (maar in veel mindere mate en met een kleinere flexibiliteit)